

Familieparticipatie in het woonzorgcentrum

Familieparticipatie, wat?

Bij familieparticipatie ga je ervan uit dat het wonen en welzijn van de bewoners een zorg is van medewerkers en familie.

Binnen een familievriendelijke organisatie gaat men vanaf het begin het gesprek aan met de (toekomstige) bewoner en zijn sociale netwerk.

Door gebruik te maken van verschillende tools zoals een ecogram en een genogram (zie linken onderaan) krijgen hulpverleners meer inzicht in de kring van familie en vrienden, nu en in het verleden. Aan de hand hiervan kan men familieleden en/of vrienden betrekken bij de zorg en het dagelijks leven van de bewoner.

Men streeft hierbij naar de betrokkenheid waarbij beide partijen er plezier aan beleven, het contact is dan voor beide van betekenis.

De professionele hulpverleners blijven verantwoordelijk voor de verzorging en veiligheid van de bewoners. Ze vragen familieleden niet om taken van hun over te nemen. Meedoen is niet verplicht. Maar familieleden mogen wel helpen.

Zelf kunnen koffiezetten als men zin heeft om samen met zijn naaste een tasje koffie te drinken kan het thuisgevoel voor beide partijen al versterken. Het geluk kan in kleine dingen zitten.

Uit: Vilans: "Wisselwerking tussen goede zorg en familieparticipatie in De Rinnebeek".

Familieparticipatie, waarom?

In de eerste plaats doen mantelzorgers beroep op het woonzorgcentrum omdat de zorg thuis niet meer mogelijk is. Vaak heeft men reeds jaren thuis ingestaan voor de zorg van hun naaste.

Bij opname kan het dan ook een verademing zijn om de zorg af te staan aan professionele hulpverleners. Het kan een hele geruststelling zijn dat de persoon veilig en beschermd kan wonen met 24 op 24 uur ondersteuning.

We merken echter vaak dat een opname ook gepaard gaat met schuldgevoelens. Men heeft het gevoel hulp in te moeten schakelen omdat het thuis niet meer gaat, dit terwijl men zich heeft voorgenomen (vaak zelfs beloofd) om de persoon zo lang mogelijk thuis te laten wonen.

Wanneer de mantelzorger tot rust is gekomen en er terug een balans is tussen draagkracht en draaglast kan het zijn dat men nood heeft om enkele zorgtaken terug op zich te nemen of weer meer tijd te investeren in waardevolle contactmomenten met zijn naaste.

Dit kan via kleine dingen zoals een wandeling of zelf de was kunnen doen. Maar het kan ook verder gaan. Terug zelf de voeten of handen kunnen verzorgen, samen rond de feesttafel zitten met Kerstmis, samen deelnemen aan een groepsactiviteit, samen nog eens het favoriete gerecht klaarmaken. Het zijn allemaal activiteiten die het gevoel van betrokkenheid van de mantelzorgers ten opzichte van zijn naaste en diens zorg enorm verhogen.

We kunnen besluiten dat door familieleden toe te laten in de zorg je er als woonzorgcentrum voor kan zorgen dat het huis ook een echte thuis wordt. Dit zowel voor de persoon met dementie als zijn voor zijn naaste. Door de verhoogde betrokkenheid en bijgevolg het 'thuis-gevoel' voelt de mantelzorger zich meer geapprecieerd en staat hij positiever tegenover de geboden zorg van de organisatie. Alle partijen hebben bijgevolg baat bij een goede familieparticipatie!

Aan de slag

In de Toolkit Familieparticipatie 'In voor zorg' van Vilans kan je meerdere tools en tips terugvinden om een goede familiewerking in de zorg op te zetten.

In de brochure 'Op bezoek bij...' (van Expertisecentrum Dementie Contact) kan je inspirerende ideeën terugvinden om familie of naasten te ondersteunen in de opbouw van een betekenisvol bezoek in iedere fase van het dementieproces.

Vertrekkende vanuit een gedragen visie, waarin duidelijk omschreven staat hoe jullie organisatie familieparticipatie ziet, kan er bepaald worden welke rollen familieleden mogen opnemen in de ondersteuning van hun naaste.

Laat in de visie zien dat familieparticipatie draait om het voortzetten van betekenisvolle relaties van de cliënt met zijn informele netwerk door dat op vele manieren te waarderen, begrijpen, ondersteunen en te stimuleren. Laat de visie op familieparticipatie en de missie van de organisatie elkaar versterken.

Leg contact, ondersteun, nodig uit en geef de kans om te participeren in de zorg. Onthoud dat er binnen families heel wat verschillen zijn in gewoonten en gebruiken, en houd rekening met culturele diversiteit. Niet ieder familielid zal evenveel betrokken kunnen of willen zijn in de zorg. Ook dat is ieders recht.

Laat in het beleid zien dat de focus ligt op het samenspel met familie. Spreek liever niet over grenzen maar over verwachtingen die je naar elkaar toe uitspreekt en afspraken die je met elkaar maakt om de samenwerking goed te laten verlopen. Leg afspraken individueel of voor een groep vast en toets ze regelmatig.

Communicatie met familieleden en bewoners is waardevol, omdat het de relatie verstevigt en de mogelijkheid biedt hen meer te betrekken bij het welbevinden van hun naaste. Communiceren kan je op vele manieren, van mondeling tot levensboek, van mailbeleid tot familiegroepen.

Welke familieparticipatie op welk moment past en hoe je contact maakt, kan via verschillende instrumenten in kaart worden gebracht.

Door gebruik te maken van het Ecoqram kan men samen met de cliënt en de familie in kaart brengen welke relaties belangrijk zijn.

Aan de hand van de Waardeschaal voor Subjectief Welbevinden kan je samen met de familie nagaan wat de kwaliteit van leven bepaald voor de persoon met dementie nu. Samen kan men tot doelen komen en mogelijks het bezoek anders en gericht gaan invullen.

Gebruik een goede verandermethodiek en leer effectief communiceren zodat de familieparticipatie gedragen wordt door de organisatie, de hulpverleners en de families zelf.

Samen sta je sterk in de zorg. Zowel de organisatie als de familieleden of naasten van de persoon met dementie hebben hetzelfde doel: de kwaliteit van welbevinden van de persoon met dementie verhogen!

Tools

Vilans werkte reeds materialen uit rond dit thema: "Toolkit Familieparticipatie In Voor Zorg!" en de brochure "Verder in Samenwerking – Werkboek In voor Mantelzorg". Hieronder kan u de brochure downloaden samen met enkele hulpmiddelen:

- [Toolkit Familieparticipatie In Voor Zorg!](#)
- [Ecoqram](#)
- [Genogram](#)
- [Checklist contact familie](#)
- [Checklist activiteiten en familieparticipatie](#)
- [Werkboek In voor Mantelzorg](#)

Meer informatie kan u terugvinden op :

www.vilans.nl

www.invoorzorg.nl

De '[Waardeschaal subjectief welbevinden bij dementie](#)' is een gestandaardiseerde observatieschaal ontwikkeld door Thomas More Hogeschool, Bachelor Ergotherapie, Koen Geenen.

De [brochure](#) 'Op bezoek bij... Hoe kan ik een bezoek aan mijn naaste met dementie op een betekenisvolle manier invullen?' werd opgemaakt door ECD Contact.

Vorming in woonzorgcentra

Expertisecentrum dementie Contact biedt vormingen rond deze thema's aan:

- 1) 'Familieparticipatie in de zorg voor personen met dementie': aan medewerkers in woonzorgcentra, 3u, € 225 + verplaatsingskosten.
- 2) 'Op bezoek bij ... Hoe kan ik een bezoek aan mijn naaste met dementie op een betekenisvolle manier invullen?': aan hulpverleners in de thuiszorg en woonzorgcentra 3u, € 225 + verplaatsingskosten
- 3) 'Kwaliteitsvol contact tussen familie en hun naaste met dementie. Wat kan mijn rol als hulpverlener zijn?': aan medewerkers in woonzorgcentra, €450 + verplaatsingskosten.

Deze interactieve workshop bevat 2 maal 1 sessie van 3u met een tussentijd van 5 à 6 weken.

Tijdens de eerste sessie wordt ingegaan op wat is familieparticipatie en hoe kan ik dit aanpakken in mijn organisatie. In de 5 weken tussen de sessies werkt men gericht rond dit thema een specifieke opdracht uit die past binnen de organisatie. Tijdens de tweede sessie wordt deze opdracht geëvalueerd, tips worden uitgewisseld en een stappenplan wordt opgemaakt.

Meer informatie over de vormingen: ecd.contact@hoge vijf.be